כָּל הַזְּבָחִים פֶּרֶק רִאשׁוֹן זְבָחִים

דְּאִיתַּקַּשׁ א) לְגֵרוֹת. הָתָם נַמִּי כְּתִיב ב) 'שָׁם תִּזְבַּח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב'. הַהוּא לְיָאוּחַר דָּבָר הוּא דַּאֲתָא, ג) דְּתַנְיָא, יְאוּחַר דָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ 'בָּעֶרֶב' ד) וּ'בֵין הָעַרְבַּיִם' לְדָבָר שֶׁלֹּא נֶאֱמַר בּוֹ אֶלָּא ה) 'בֵּין הָעַרְבַּיִם' בִּלְבַד. וּמִי אִיכָּא מִידִי דְּאִילּוּ שָׁחֵיט לֵיהּ מִצַּפְרָא אָמְרַת זִימְנֵיהּ הוּא, וְכִי מָטֵי בֵּין הָעַרְבַּיִם אָמְרַת יְאוּחַר דָּבָר. אִין, ו) דְּהָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, א הֲלָכָה, מִתְפַּלֵּל שֶׁל מִנְחָה וְאַחַר כָּךְ מִתְפַּלֵּל שֶׁל מוּסָפִין. וּ'בֵין הָעַרְבַּיִם' דִּכְתִיב גַּבֵּי קְטֹרֶת וְנֵרוֹת לְמָה לִי. וְעוֹד, ז) הֵשִׁיב רַבִּי תַּחַת בֶּן בְּתֵירָא לְדִבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, לֹא, אִם אָמַרְתָּ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר שֶׁאֵין מִקְצָתוֹ רָאוּי, תֹּאמַר בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שֶׁמִּקְצָתוֹ רָאוּי; וְאִם אֵינָהּ, כּוּלּוֹ רָאוּי הוּא. אֶלָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, ח) פּוֹסֵל הָיָה בֶּן בְּתֵירָא בְּפֶסַח שֶׁשְּׁחָטוֹ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר שַׁחֲרִית בֵּין לִשְׁמוֹ בֵּין שֶׁלֹּא לִשְׁמוֹ, ט) הוֹאִיל וּמִקְצָתוֹ רָאוּי. מְגַדֵּף בָּהּ רַבִּי אַבָּהוּ, אִם כֵּן, פֶּסַח כָּשֵׁר לְבֶן בְּתֵירָא הֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ, אִי דְּאַפְרְשֵׁיהּ הָאִידָּנָא, דְּחוּי מֵעִיקָּרוֹ הוּא; וְאִי דְּאַפְרְשֵׁיהּ מֵאֶתְמוֹל, נִרְאָה וְנִדְחָה הוּא. אֶלָּא אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ, תְּהֵא לְאַחַר חֲצוֹת. אַבָּיֵי אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא מִצַּפְרָא, י) אֵין מְחוּסַּר זְמַן לְבוֹ בַּיּוֹם. רַב פַּפָּא אָמַר, אֲפִילּוּ תֵּימָא מֵאוֹרְתָא, י) לֵילָה אֵין מְחוּסַּר זְמַן, דְּתָנֵי דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל: יא) לֵיל שִׁמְּנִי נִכְנַס לְדִיר לְהִתְעַשֵּׁר; וְכִדְרַבִּי אַפְטוֹרִיקִי, י) דְּרַבִּי אַפְטוֹרִיקִי רָמֵי, כְּתִיב ה) 'וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ', הָא לֵילָה חֲזֵי, וּכְתִיב ה) 'וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה יֵרָצֶה', הָא לֵילָה לָא חֲזֵי; הָא כֵּיצַד, לֵילָה לִקְדוּשָּׁה, וְיוֹם לְהַרְצָאָה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי זֵירָא לְרַבִּי אַבָּהוּ, לֵימָא קָסָבַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּעֲלֵי חַיִּים נִדְחִין. אָמַר לֵיהּ אִין, י) דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, יב בְּהֵמָה שֶׁל שְׁנֵי שׁוּתָּפִין, הִקְדִּישׁ חֶצְיָהּ וְחָזַר וְלָקַח חֶצְיָהּ וְהִקְדִּישָׁהּ, קְדוּשָּׁה וְאֵינָהּ קְרִיבָה, יג) וְעוֹשָׂה תְּמוּרָה, וּתְמוּרָתָהּ כְּיוֹצֵא בָהּ; יד) וּשְׁמַע מִינָּהּ תְּלָת, שְׁמַע מִינָּהּ יב) בְּעֲלֵי חַיִּים נִדְחִין, וּשְׁמַע מִינָּהּ דְּחוּי מֵעִיקָּרָא הָוֵה דָּחוּי, וּשְׁמַע מִינָּהּ

יש

בְּעָלְמָא דָּרְשִׁינַן, אֶחָד מִן הַמְיוּחָד שֶׁבָּעֲבָדָו (מְגִילָּה כח.): וּ'בֵין הָעַרְבַּיִם' דִּכְתִיב בְּקְטֹרֶת וְנֵרוֹת לָמָה לִי. 'בֵּין הָעַרְבַּיִם' דְּתָמִיד נִיתָּן לֵיהּ, יד) לְכִדְתָּמַר בְּרִיש תָּמִיד נִשְׁחָט (פְּסָחִים דף נח.) דְּזִימְנֵיהּ מִכִּי יַנְטוּ צִלְּלֵי עֶרֶב: וְאִם אִיתָא כּוּלֵּיהּ רָאוּי הוּא. וְלָא מֵצִי לְמֵרַן דְּנִקְטוּ רָאוּי מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מִשּׁוּם דְּהָכִי פְּרִיךְ, מַנְיָא לֵיהּ לֹא מִשַּׁעְיָא דְּבֶן בְּתֵירָא מִכְּשֵׁר פֶּסַח שַׁחֲרִית, אִי מִשּׁוּם דְּמִסְּתַּל לֵיהּ מִשּׁוּם דְּמִקְּלָמוֹ רָאוּי, דְּהָא חָזֵינָן הָכָא דְּטַעַם טוֹב הוּא, מֵאַבָּל לְדִבְרֵי ר' מֹשֶׁעְיָא דְּמִינוֹ תּוֹסְסוֹ לְטַעַם טוֹב מ"כ מִמִּי פְּרִיךְ רַבִּי לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, הֲלָא בְּ'כּוּלּוֹ רָאוּי הוּא' מִילְּתָא:

הַגָּהָ"כ **אִי** דְּאַפְרְשֵׁיהּ הָאִידָּנָא דָּחוּי מֵעִיקָּרָא הוּא. דְּלָא דָּמֵי לְמִחוּסַּר כִּפּוּרִים דְּלָא מ) מַשִּׁיב דָּחוּי קוֹדֶשׁ הַבָּאַת קָרְבָּנוֹ, דְּאִין זְמַנּוֹ עַד שֶׁיִּטְהַר וְיִטְבּוֹל, אֲבָל הַאי לָא חָזֵי לְפֶסַח שֶׁלְּמָיִם, אַע"פ שֶׁהָיָה זְמַן שֶׁלְּמָיִם מ): **רַב** פַּפָּא אָמַר אֲפִילּוּ תֵּימָא מֵאוֹרְתָא, לֵילָה אֵין מְחוּסַּר זְמַן. בְּרִיש מְנָחוֹת (ה.) מַשְׁמַע דְּרַב פַּפָּא סְ"ל יֵשׁ מְחוּסַּר זְמַן לְטוֹ בַּיּוֹם. וְקָרִיךְ לְמֵלַּן בֵּין מְחוּסַּר זְמַן דְּהָכָא לְהָכָא מ):

לֵילָה אֵין מְחוּסַּר זְמַן. וְכֵן מַשְׁמַע בַּבָּרַיְיתָא מ) וּבַמַּגִּיגָה (דף ט.) לְרַבִּי יוֹחָנָן, וְכֵן בְּמִנְחוֹת פֶּרֶק שְׁתֵּי הַלֶּחֶם (דף ק.), וּבְזֶבַח (יח.), וּבְיוֹמָא פֶּרֶק חָמֵר לָהֶם מִמְּעוּטָא (דף כט.): **לֵילָה** לִקְדוּשָּׁה, יוֹם לְהַרְצָאָה מ). הִקְשָׁה הָרַב רַבִּי יוֹסֵף, דְּבְמְמוּרָה דָּמֵי מַשְׁמַע לָן דְּהָכָא יוֹם מִעֵי, וְעִקָּרָא דְּלָא מִיעֵי לְהַרְצָאָה, אֲבָל אִם הִקְדִּישוּ אֲפִילּוּ בְּיוֹם מִעֵי, אֲפִילּוּ הָכִי אֵינוֹ קָרֵיב, דְּהָא אִינָּהּ קְרִיבָה, וְלֵיתָא לְעִנְיַן דְּאִינָהּ קְרִיבָה וְלֵיתָא דְּבִפְרָק בְּתָרָא (דְּתְמוּרָה) [דְּכְרִיתוֹת] (כח.). קַאמַר הָנֵי תְּלָת גַּבֵּי עוֹף וְגַבֵּי עוֹף לָא שְׁרִיך תְּמוּרָה וְאַע"ג דְּכוּלְּהוּ ס"מ דְּקַאמַר הָכָא מִשְׁנִיוֹת הֵן קַאמַר ס"מ כְּלוּמַר הַהֵיכָה כָּךְ. (תוס' אחרות):

תוס' ד"ה לֵילָה. **אבל קודם לכן לא.** וי"ל דְּלָא שְׁרִיך מְחוּסַּר זְמַן אֶלָּא כְּשִׁנּוּלַד דִּכְתִיב (וַיִּקְרָא כב כז) שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב וְגוֹר כִּי יִוָּלֵד כְּדִשְׁמַע בְּפ' כִּיצַד מְצָרְמִין (תְּמוּרָה כד:) דִּיכוֹל לְהַקְדִּישׁ בְּכוֹר בְּמִנּוּי אִמּוֹ דְּלֹא מַמְעַט לֵיהּ קְרָא אֶלָּא כְּשִׁנּוּלַד הָא בְּמִנּוּי אִמּוֹ קָדִישׁ וְלֹא שְׁרִיך בֵּיהּ מְחוּסַּר זְמַן. (תוס' אחרות):

ד"ה יום. **וְלָמָה לִי דִּכְתִיב ביום השמיני.** וי"ל דְּאִי לֹא כְּתַב אֶלָּא וְהָיָה (שְׁמוּנַת) [שִׁבְעַת] יָמִים תַּחַת אִמּוֹ הַוּי אַמִּינָא (בְּהֵכָא) [דְּהֵכָא] גְּזֵרַת הַכְּתוּב דְּהוּי לֵילָה. (גליון):

מסורת הש"ס עם הוספות

מסכת טהרות

פרק ה' משנה ג'

שְׁנֵי שְׁבִילִים, אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר, הָלַךְ בְּאֶחָד מֵהֶם וְעָשָׂה טְהָרוֹת וְנֶאֱכְלוּ, הַזֶּה וְשֶׁנָּה יִטְבֹּל וְיִטְהַר, וְהָלַךְ בַּשֵּׁנִי וְעָשָׂה טְהָרוֹת, הָרֵי אֵלּוּ טְהוֹרוֹת. אִם קַיְּמוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת, אֵלּוּ וְאֵלּוּ תְּלוּיוֹת. אִם לֹא טָהַר בֵּינְתַּיִם, הָרִאשׁוֹנוֹת תְּלוּיוֹת וְהַשֵּׁנִיּוֹת יִשָּׂרְפוּ:

עין משפט נר מצוה

נז א מיי' פ"ג מהלכות תפלה הלכה יא סמג עשין יט טוש"ע א"ח סימן רפו סעיף ד: **נח ב** מיי' פט"ו מהלכות פסח"מ הלכה יב: **נט ג** עי' ס"מ פ"ו מהלכות כלכות הלכה יד: **ס ד** ה מיי' פט"ו מהלכות מעה"ק הלכה ד ופסק דקריפיס ודלא כרי"י:

שיטה מקובצת

גמרא הלכה מתפלל של מנחה. נדפס בהשמטות: **ואם איתא.** נדפס בהשמטות: לילה לקדושה. אבל קודם ליל שמיני אינו קדוש ותימה דאמורינן בתמורה (ה.) דעובר קדוש במעי אמו ור"ל דשאני התם דחלה קדושה [אגב אמו] אבל אם הקדישו בקדושת הפה אינו ראוי לחול עד [ליל] שמיני. א"נ במעי אמו אינו ראוי להקרבה ורחמנא לא (פסלי) [פסליה] משום מחוסר זמן אלא כשנולד ודאוי הוא להקריבו רחמנא פסליה משום מחוסר זמן (דקאמר אשר) [דכתיב (ויקרא כב כז) כי יולד אלמא בלידה תליא מילתא]. **ויום להרצאה.** וא"ת תיפוק ליה מכיון עצותו להקריב (ויקרא ז לח) ביום אתה מקריב בלילה (שבת קלב.) ולמה [לי] ביום השמיני ור"ל דאיצטריך לר"ש (לקמן פד.) דאמר [אם שחטום] בלילה אם עלו לא ירדו קמ"ל דהכא אם עלו ירדו דלא הוי פסולו בקודש. **(שון תוס' טוך):**

וש"מ יש דחוי בדמים. י"מ גורסים וש"מ קדושת דמים נדחה והיא היא ור"מ דקדושת דמים מדחה התמורה לענין דאינה קריבה וליתא דבפרק בתרא (דתמורה) [דכריתות] (כח.) קאמר הני תלת גבי עוף וגבי עוף לא שייך תמורה ואע"ג דכולהו ס"מ דקאמר הכא משניות הן קאמר ס"מ כלומר דהלכה כך. **(תוס' אחרות):**

תוס' ד"ה לילה. **אבל קודם לכן לא.** וי"ל דלא שייך מחוסר זמן אלא כשנולד כדכתיב (ויקרא כב כז) שור או כשב וגו' כי יולד כדשמעמ בפ' כיצד מצרמין (תמורה כד:) דיכול להקדיש בכור במעי אמו דלא ממעט ליה קרא אלא כשנולד הא במעי אמו קדיש ולא שייך ביה מחוסר זמן. **(תוס' אחרות):**

ד"ה יום. **ולמה לי דכתיב ביום השמיני.** וי"ל דאי לא כתב אלא והיה (שמונת) [שבעת] ימים תחת אמו הוי אמינא (בהכא) [דהכא] גזירת הכתוב דהוי בלילה. **(גליון):**

תורה אור השלם

א) וְהַחֲלֹת אֲחֵרוֹן אֵת הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְיָ לְדֹרֹתֵיכֶם: [שמות ל, ח]

ב) כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם תּוֹבַח אֶת הַפֶּסַח בָּעֶרֶב בְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתֶךָ מִמִּצְרָיִם: [דברים טז, ו]

ג) וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל עֲדַת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם: [שמות יב, ו]

ד) אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: [שמות כט, לט] וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: [שמות כט, מא] אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי בֵּין הָעַרְבָּיִם: [במדבר כח, ד] וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: [במדבר כח, ח] ה) שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד וְהָיָה שִׁבְעַת יָמִים תַּחַת אִמּוֹ וּמִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהָלְאָה יֵרָצֶה לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ: [ויקרא כב, כז]

מסורת הש"ס עם הוספות

א) פסחים נט., **ב)** לקמן נא. ברכות כח., **ג)** [תוספתא פסחים פ"ל ה"ח], **ד)** מגמות מ. [יומא סב:], **ה)** מגיגה ט: וש"נ, **ו)** מולין פא., **ז)** קדושין ז. תמורה כו. [כריתות כז.], **ח)** פסחים צח. קדושין ד. תמורה כו: כריתות כז. כח., **ט)** פסחים נא. יומא סד. כריתות כז. כח. [תמורה כו: קדושין ז: לקמן נט. עג.], **י)** ע"ע תוס' יומא סד. ד"ה התם, **כ)** עי' במגורה י ע"ב שתילנו וז"ל ור"ל דקודש שנולד מלי מקדיש ליה ומיימי לה בכבכורות מקרא ע"ל בס"ז. עי' בתוס' פרק בתרא (דף קיד) (ש"מ), **ל)** לקמן צח. **מ)** לקמן פד., **נ)** קט., **ס)** עי' לקמן לד:, **ע)** [וע' תוס' יומא סד: ד"ה בריתא], **פ)** עי' ש"מ שם אות יז-יט, **צ)** תמורה דף יג., **ק)** מובאת ברש"י פסחים צח., **ר)** כז ע"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומינה ס"ל קודם ד"ה ועוסה:

ליקוטי רש"י

[נדפס בהשמטות]

הגהות וציונים

א) ועוד **תניא** (ש"מ): **ב)** לשמו, **לשמו דבעי בין הערבים שלא לשמו** הואיל (ש"מ): **ג)** ג"א דבי שמואל (ש"מ): **ד)** עד זמן המנחה **מתפלל של מנחה אלמא** אע"ג דזמן תפלת המוספין קודם כיון דשהי עד זמן (ש"מ): **ה)** סלמא רבי, אות ו' נמחק (ש"מ): **ו)** דבן בתירא מכשיר שחרית (ש"מ): **ז)** דאמר לקמן (ש"מ): **ח)** ס"א להראות (ש"מ): **ט)** הולך לדיר להתעשר (ש"מ): **י)** להתעשר **א"כ ש"מ דליל** ח' **לאו מחוסר זמן הוא** (ש"מ): **יא)** לך (כת"י): **יב)** ס"א **ונשפך** (ש"מ): **יג)** ליה **דאיצטריך** לכראמר (ש"מ): **יד)** גירסת ע"ק שוב הוא ולדברי ר' אושעיא", ע"ש: **טו)** כפורים **שהפרישו קרבנם קודם הבאתם דהוי דחוי באמצע דהתם לא** חשיב (ש"מ): **טז)** שלמים **ודאי** כה"ג דיחוי מעיקרא **הוא**: (ש"מ): **יז)** להתם **דהתם מיירי בעבודות שהקדים עבודת ערבית לעבודת שחרית אבל הכא מיירי בהפרישו**: (ש"מ): **יח)** וכן משמע בברייתות (ח.) (שמכ"י): **יט)** ע"ש להרצאה" נמחק (ש"מ): **כ)** ומיום (שמכ"י): **כא)** נמי **משמע דאם עלה ירד** דתנן (ש"מ): **כב)** ואם **עלה** לא **ירד הא** מוכח (שמכ"י). ועי' צ"ק: **כג)** בחוץ ומיהו קשה לרבי יהודה (ש"מ): **כד)** עלה ירד **קשה למה לי מיום השמיני תיפוק ליה דחדר משום לילה** וי"ל (ש"מ): **כה)** בלילה (ש"מ): **כו)** ולא. צ"ק (גליון), וכ"ה בש"מ: **כז)** שאין דחוי אלא. צ"ק (גליון). ש"מ "שאין דחוי מעיקרא **פוסל** אלא": **כח)** דמים **דהיכן מצינו דחוי מעיקרא בקדושת הגוף** וי"ל דמשכחת לה **דחוי מעיקרא בקדוש קדושת הגוף** בקבל (ש"מ): **כט)** דחוי **ואפי'** ולא אמרינן כיון דאין קדושה. צ"ק (גליון), וכ"ה בש"מ: **ל)** וכן **התם** בפרק בתרא (ש"מ): **לא)** שפי' **כאן** (ש"מ): **לב)** אפי' **דבר** שלא קדש (ש"מ), כ"ה ברש"י פסחים: **לג)** חולין **דחוי הוא מלהקריב גופו בתחילת הקדישו ואינו קרב עוד לעולם הואיל ונדחה ידחה ולא נימא אין דחוי בקדשים אלא בדבר הקדוש לגופו ונדחה מהקריב אבל קדושת דמים לא אימא בו תורת דחוי ואי אתא לו שעת הכשר נקרבה כמו הכא דחזר ולקח חציה והכא נמי הכא פרישנא** ליה (ש"מ). ברש"י לפנינו "דחוי לאיקרב לגופו בתחלת הקדישו אינו קרב עוד לעולם דהואיל ונדחה ידחה ולא תימא אין דחוי בקדשים אלא הקדיש לגופו ונדחה מהקריב אבל קדושת דמים לא אימא דחוי לא למימר ביה תורת דחוי ואי אתא לה שעת הכשר הקרבה כגון הכא דחזר ולקח חציה תקרב והכא נמי הכי פרישנא לה":

בַּבֹּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: [שמות כט, לט] וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיְיָ: [במדבר כח, ח]